

Landstingsdirektören
Biträdande landstingsdirektör Göran Rydqvist
Tfn: 063-14 75 66
E-post: goran.rydqvist@jll.se

2008-04-28

LS/379/2007

LANDSTINGSFULLMÄKTIGE

Förklaring till revisorernas anmärkning mot landstingsstyrelsen

Landstingets revisorer riktar anmärkning mot landstingsstyrelsen med anledning av brister i styrelsens styrning och uppföljning av landstingets verksamhet. Bristerna består dels i avsaknad av beslut, bristande måluppfyllelse av framförallt vårdgarantin men även förebyggande insatser och rehabilitering av strokepatienter och dels på för låga krav på kvalitet i beslutsunderlag och återredovisning från förvaltningen.

Revisionen avser landstingsstyrelsens verksamhet för år 2007. Styrande för verksamheten var landstingsplanen för år 2007-2009. Landstingsplanens ekonomiska resultat slutade på 10,3 mkr. Under våren 2007 beslutade landstingsfullmäktige om över- och underskottshantering vilket resulterade i en ramminskning med 0,9 mkr och resultatet höjdes därmed till 11,2 mkr.

Landstingsstyrelsen uppmärksammade redan tidigt under året att det fanns problem med ekonomin. Styrelsens sammanträden utökades till två dagar där en dag användes till att öka styrelsens kunskap om verksamheten för att förbättra ledning och styrning. Landstingsdirektören, verksamhetsområdeschefer och representanter för koncernföretagen har lämnat information från sina delar av verksamheten. Vid varje sammanträde har styrelsen informerat sig om aktuellt läge om ekonomiskt utfall, arbetad tid och väntetider.

Den handlingsplan som landstingsstyrelsen fick av landstingsdirektören till sammanträdet i april innehöll en plan som beräknades ge en besparing på olika kostnadslag om c:a 40 mkr på helårsbasis. Effekten för verksamhetsåret skulle då bli c:a 30 mkr. Utöver dessa besparingar fanns ett antal av landstingsfullmäktige i november år 2006 beslutade besparingsförslag i verksamhetsområdenas handlingsplaner som då beräknades ge 13,9 mkr samt genomförandet av det sista året sänkning av kostnaderna för administration, stöd och service som för år 2007 uppskattades till 20 mkr. Utifrån detta bedömde landstingsstyrelsen att tillräckliga åtgärder vidtagits. Samtliga dessa besparingsåtgärder skulle genomföras inom verksamhetsområdena.

Landstingsfullmäktige antog i samband med beslutet om delårsbokslut i juni månad landstingsstyrelsens handlingsplan för en ekonomi i balans. Landstingsfullmäktige har därmed tagit ställning till handlingsplanen. Effekten av det är att handlingsplanen kom att omfatta landstingets samtliga verksamheter.

Landstingsstyrelsen angav redan i samband med delårsbokslutets prognos att skatteintäkterna och statsbidragen skulle öka med c:a 15 mkr. Prognosen i delårsbokslutet per sista april visade på ett underskott om 29,9 mkr för hela året. Om åtgärderna i handlingsplanen för en ekonomi i balans fick det resultat som förväntades och de ökade skatte-

intäkterna och statsbidragen infriades skulle resultatet för helår bli ett överskott på 15 mkr. Landstingsstyrelsen bedömde att ytterligare åtgärder inte behövde vidtas.

Vid delårsbokslutet i augusti redovisades ett överskott på 71,7 mkr och prognosen visade ett överskott på helår med 16 mkr. Landstingsfullmäktiges handlingsplan för en ekonomi i balans hade, enligt revisorerna, på drygt 3 månader gett en kostnadssänkning på 8 mkr. Styrelsens bedömning var fortfarande att handlingsplanen under året genom intensifierad styrning och uppföljning skulle ge en kostnadssänkning på 30 mkr. Landstingsstyrelsen bedömde också att det inte behövdes några ytterligare åtgärder.

Motsedda utgifter (eller Finansen anslagsdelen som det står i bokslutet) är en del av landstingsstyrelsens ansvarsområde. Här ryms beslutade men ännu inte genomföra åtgärder, medel för lönerevision, medel för finsamförbund etc. Att som revisorerna gör exkludera denna del av verksamheten när man summerar styrelsens ansvarsområde är fel och ger en felaktig bild av årets ekonomiska utfall. Det resultat exklusive finansnetto som revisorerna istället borde relatera till när de drar sina slutsatser om styrelsens styrning och uppföljning av verksamheten är +6,5 mkr.

Verksamhetsområdenas handlingsplaner som beslutades av landstingsfullmäktige i november 2006 har sänkt kostnaderna i landstinget med 9,1 mkr. Kostnaderna för administration stöd och service har sänkts med drygt 28 mkr. Handlingsplanen för en ekonomi i balans som antogs av landstingsstyrelsen i april månad år 2007 har under året sänkt antalet arbetade timmar med 0,6 procent jämfört med föregående år. Även om målet inte fullt ut har kunna uppnås innebär minskningen ändå en kostnadssänkning för landstinget med närmare 11 mkr. Kostnaden för övertid och mertid har sänkts med 2,3 mkr och de övriga kostnadsslagen har sänkts med drygt 15 mkr eller 15 procent. Sammanlagt har handlingsplanen gett en kostnadssänkning med 28,3 mkr. Detta har inte omnämnts i revisionsberättelsen.

Landstingsfullmäktige har beslutat att landstingets ekonomiska resultat för 2007 skall vara ett överskott på 11,2 mkr. Av årsredovisningen framgår att landstinget har ett ekonomiskt överskott på 42,5 mkr vilket är 31,3 mkr bättre än budget. De "oförutsedda intäkter" som inte kan tillgodoräknas landstingsstyrelsens styrning är ökning av skatteintäkterna, 29,5 mkr, och generella statsbidrag med 1,4 mkr. Resterande del av resultatet är det landstingsstyrelsen har åstadkommit genom sin ledning och styrning. Om hänsyn tas till de "oförutsedda intäkterna" blir resultatet 11,6 mkr vilket överstiger den av landstingsfullmäktige beslutade budgeten med 0,4 mkr.

Om det ekonomiska resultatet för år 2007 är överensstämmande med god ekonomisk hushållning, som är ett långsiktigt mål och inget mål för år 2007, är en fråga för landstingsfullmäktige att besluta om. Det styrelsen i detta hänseende skulle kunna kritiseras för är att den inte till landstingsfullmäktige kommit med något förslag till ny landstingsplan som uppfyllde kraven på god ekonomisk hushållning. Eftersom det inte tillkommit några nya omständigheter efter det att fullmäktige beslutade om landstingsplanen har inte styrelsen sett någon anledning att så att säga överpröva fullmäktiges beslut.

I oktober och december år 2007 beslutade landstingsstyrelsen om omfördelning av de ekonomiska ramarna för verksamhetsår 2008 för att öka budgetramarna inom den specialiserade vården. Specialistvården tillfördes genom detta ett tillskott år 2008 var 24 mkr vilket motsvarar 35 % av specialistvårdens underskott år 2007. Förutom detta beslöt landstingsstyrelsen att lägga ner ambulansverksamhet utan minskning av landstings-

bidraget vilket sänkte kostnaderna för den specialiserade vården. Revisorernas uppgift att specialistvården år 2008 tillfördes 7 mkr (10 % av underskottet år 2007) är fel.

Revisionens påpekande att uppdrag och resurser inom specialistvården inte förefaller vara i balans inför år 2008 torde vara en fråga som faller utanför ansvarsbedömningen av landstingsstyrelsen. I vart fall faller frågan inte under granskningen av verksamheten för år 2007.

Landstingsstyrelsen håller inte med i kritiken mot brister i ledning och styrning och uppföljning. Styrelsen har vid varje styrelsesammanträde genom den nya månadsuppföljningen bland annat följt upp ekonomi, beslutade åtaganden, produktion och arbetade timmar. Av revisionsberättelsen kan inte utläsas annat än att det revisorerna anser brister är avsaknaden av beslut. Landstingsstyrelsen har månadsvis gjort bedömningar om det ekonomiska läget. Detta framgår också av revisionsberättelsen. Revisorerna har inte angett vilka beslut som saknas, men landstingsstyrelsen misstänker att det är beslut om omdisponeringar inom landstingsstyrelsens förvaltning och främst då inom specialistvården. Landstingsstyrelsen har vid varje bedömning av behov av åtgärder utgått från hela styrelsen verksamhet och inte bara specialistvården. Styrelsen har varit fullt medveten om de ekonomiska problemen inom just den verksamhetsdelen, vilket tydligt framgår av styrelsens protokoll. Styrelsen har, som revisorerna också anger, redan tidigt på året beslutat om åtgärder. Dessa har följts upp och bedömts. Handlingsplanens åtgärder avsåg ett löpande arbete med kostnadssänkningar. Ett sådant arbete ger inte omedelbart effekt utan måste få verka under en tid. Att under ett sådant arbete besluta om att tillföra resurser ger inte det tryck på åtgärderna som krävs för att de skall ge resultat. Landstingsstyrelsen delar inte revisorernas bedömning av behov av åtgärder. Revisorerna har heller inte kritiserat landstingsstyrelsens bedömningar utan kritiserat att styrelsen inte styrt, lett och följt upp verksamheten. Detta är djupt orättvisande i all synnerhet som det även av revisionsberättelsen framgår att det är det landstingsstyrelsen ägnat sin mesta tid åt under verksamhetsåret.

Landstingets revisorer har ingen grund för kritiken mot ledning och styrning och än mindre att rikta anmärkning mot styrelsen.

Landstingsstyrelsen anser att målen i landstingsplanen i stor utsträckning uppfyllts. Av sammanlagt 39 mål uppfylldes sexton helt och arton delvis. Endast fem mål uppfylldes inte. För de flesta av målen som uppfylldes delvis har en förbättring skett jämfört med 2006. Revisorernas exemplifiering av mål i medborgarperspektivet som inte nåtts är tagen ur sitt sammanhang där ett enskilt mål getts för stor betydelse i förhållande till övriga mål som uppnåtts eller delvis uppnåtts.

Landstingsstyrelsen håller med landstingets revisorer om att målet vad gäller vårdgarantin inte har nåtts.

Arbetet med vårdgarantin och förbättrad tillgänglighet har fortsatt och under året har flera områden inom den specialiserade vården levererat vård enligt vårdgarantin. De områden som inte klarat leverera vård enligt vårdgarantin har arbetat med att förbättra tillgängligheten genom ett förändrat arbetssätt eller förbättrade rutiner. Några områden har också skickat patienter till andra vårdgivare för vård. Detta gäller främst ortopedin.

Allmänkirurgin har 2007 något färre väntande patienter än 2006. En klar förbättring av rapporteringen och även ett gott förändringsarbete inom kirurgen pågår vad gäller ändrade rutiner, genomgång av väntelistor med mera. Ögon arbetar bland annat med ett förändrat arbetssätt för att avhjälpa detta. Ortopedin har fortfarande väntetider för flera be-

handlingar. Inom primärvården är fortfarande bristande samordning mellan hälsocentralerna ett problem med generellt sett låg telefontillgänglighet och bristande uppslutning kring mätningar. Under året påbörjades ett arbete med att förändra telefonteknik och arbetssätt. Den sammantagna bilden av måluppfyllelsen för vårdgarantin i en nationell jämförelse visar att Jämtlands läns landsting ligger sämst till i landet. För att öka kunskapen kring vårdgarantin och Väntetider i vården har två heldagsutbildningar arrangerats gemensamt med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL).

Revisorernas kritik när det gäller måluppfyllelse är inte tillräckligt skäl för att ge landstingsstyrelsen anmärkning.

Landstingets revisorer bedömer att landstingsstyrelsen bör ställa större krav kvalitén på beslutsunderlag och återredovisningar från landstingsstyrelsens förvaltning. Revisorerna har inte på något sätt beskrivit eller angett vad bristerna skulle bestå av. Landstingsstyrelsen upplever inte någon brist i beslutsunderlagen av den karaktären att några särskilda åtgärder behöver vidtas. Utan någon precisering av bristerna kan landstingsstyrelsen inte bemöta kritiken. Revisorernas kritik i denna del kan inte utgöra grund för att ge landstingsstyrelsen anmärkning.

Jämtlands läns landsting har haft ett positivt ekonomiskt resultat under hela 2000-talet om man bortser från extraordinära kostnader vilket många andra landsting inte klarat. Landstinget har genom att intäkterna och volymtillväxten är låg svårt (liksom de flesta landsting) att klara bland annat tillgängligheten som kan anses som ett av de viktigaste målen. Landstingsstyrelsen har uppfattat av de ekonomiska diskussionerna i landstingsfullmäktige att det inte framkommit några förslag som kan sänka landstingets kostnader eller någon ambition att höja landstingsskatten. Inte heller att Jämtlands läns landsting skall ha någon skillnad i utbud när det gäller de medicinska ambitionerna mot övriga landet har framförts i motioner, interpellationer eller frågor i samband med fullmäktiges diskussioner.

JÄMTLANDS LÄNS LANDSTINGSSTYRELSE

Robert Uitto
Ordförande